

Spis ulic / Index of streets / Straßenverzeichnis / Index des rues. Table with columns A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z and lists of street names.

HISTORIA KOSZALINA Historia Koszalina jest nierozwalnie zwiazana z losami Pomorza Zachodniego. Według badań archeologicznych, już w IX w. na szerokiej Górze Chełmskiej istniało drewniane domostwo. Była to praprawdziwa kępa pogańska użytkowana przez Słowian. Na paleniskach rozmieszczonych wokół tego budynku palono ogień podczas praktyk i uroczystości pogańskich. W tym samym czasie u stóp Góry Chełmskiej, rozwijał się Koszalin, pełniąc funkcję usługową na rzecz osiedła kolonistów. Grodem zarządzał wówczas kasztelan, uregulnik księstwa. Najstarsze zdaniem Koszalina wiąże się z Polską Piastowską. Był on jednym z grodów pomorskich zdobytych przez Bolesława Krzywoustego podczas kampanii pomorskiej w 1107 r. Pomoczem Zachodnim władali wówczas książęta Gryfici, którzy w XII w. stali się polskimi lennikami. Po raz pierwszy w źródłach pomorskich Koszalin został wymieniony w 1214 r. jako osada o nazwie „Cosauitz”. „Jasko gory Cheim polskom” - która książę Bogusław II nadał klasztorowi norbertaninów w Białobłokach koło Trzebiatowa. Zakonnikom przebijano osadę, wybudowali na miejscu kultu pogańskiego na Górze Chełmskiej, Kaplicę Maryną, która stała się wkrótce znaczącym miejscem pielgrzymkowym. W trakcie wykopisk, odkryto w tym miejscu ocalały cmentarzysko. Według wyliczeń na cmentarzu pochowano na nim co najmniej 3,5 tysiąca zmarłych. Użytkowany był przez blisko 250 lat do przełomu XVI i XVII w., kiedy to wraz z wyprowadzeniem reformacji na Pomorze, nastąpił upadek i zburzenie kaplicy na Górze Chełmskiej. Po norbertanach, kolejnym właścicielem Koszalina został biskup kamiński Wilhel, który odkupił go w 1248 r. od księcia Barnima I. Korzystnie pomógł Koszalinu na szlak handlowym Lubeka – Szczecin – Gdańsk, sprzyjało rozwojowi miasta. 23 maja 1266 r. biskup kamiński Herman v. Gleichen nadał miastu prawa miejskie, oparte na zw. prawie lubeckim. Organizację i rozwój lokowanego miasta powierzył kolonistom niemieckim Markwardowi i Hartmannowi. Obaj zostali wojakami miejskimi, sprawując w imieniu właściciela nadzór nad radą miejską. Grodem warownym stało się miasto w przełomie XIII-XIV w. Wamieszczone były mury obronne o długości ponad 1600 m i wysokich nawet do 7 metrów. W XIV w. miasto stało się jednym z najbogatszych na Pomorze. Zauważczono to korzystnym położeniem na szlakach handlowych, a przede wszystkim bliskości morza. Jezioro Jamno w tej epoce było jezuzem zatkniętym. Słuski budowano w murach grodu i transportowano na płozach nad morski brzeg. Ostatecznie miasto straciło związek z Bałtykiem w XVII w. Stało się to z powodu zamknięcia przemyku między morzem a obecnym jeziorem Jamno. Przeważało to przyrodniczo i ekonomicznie. Przełomowym momentem w życiu Koszalina, było przyjeździe na Pomorze Zachodnie protestantyzmu w 1534 r. Ruch ten rozpozyczył, który w szczególności wyemigrowali w koscielni Mariackim luteranckiego kaznodziei Mikołaja Kleina z Lubeki. Nowy wianiec zdobywał w mieście coraz więcej zwolenników. W końcu sejm pomorski w Trzebiatowie uchwalił je jako religie obowiązującą. W 1592 r. rozstrzano Kaplicę Maryną na Górze Chełmskiej. W samym mieście opuszczal koszalin cysterek, a ksiądz Jan Fryderyk, ewangelicki biskup kamiński, na jego miejscu rozpoczął budowę zamku. Odtąd, aż do 1648 r., Koszalin spełniał funkcję rezydencji biskupów kamińskich. Największe zniszczenia i upadek przyniosła Koszalinowi wojna trzydziestoletnia (1618-1648). W 1627 r. do miasta wkroczyli wojska cesarskie pod dowództwem barona Finlühena. 10 lat później Koszalin zajęły kolejne wojska – tym razem oddziały szwedzkie feldmarszałka Banera. Po raz drugi Szwedzi zjawili się w mieście w 1675 r. w czasie wojny szwedzko-brandenburskiej. Przywłażczając Pomorza Zachodniego do państwa brandenbursko-pruskiego (od 1648 r.) owerali nowy rozdział dziejów miasta. Koszalin poddało bezpodległej władzy

GESCHICHTE DER STADT KÖSLIN In Laufe der Jahrhunderte war das Schicksal Köslins mit dem von Westpreußen verbunden. Laut archologischen Untersuchungen befindet sich auf dem Gollenberg bereits im 9. Jahrhundert eine Holzbebauung. Wahrscheinlich war das eine heidnische Kultstätte, die von Slaven benutzt wurde. Auf Herdum rund dem Gebäude brannte man Feuer während heidnischer Praktiken und Festlichkeiten. Am Fuß des Gollengberges blühte gleichzeitig Köslin auf und eine Dienstleistungsfunktion zugunsten von der Kalfuazie erhielt. Die Burg wurde damals von einem Burgvogt, der ein Fürstentum war, verwaltet. Die älteste Geschicht Köslins ist mit dem Polen der Piastendynastie verbunden. Es war eine der pomerschen Bürger, die von Bolesław dem Schiefmügendem während des pomerschen Feldzugs im Jahre 1107 erobert wurde. Damals herrschte in Westpreußen Herzog des Greifengeschlechts, die im 12. Jahrhundert polnische Lehensteine wurden. Zum ersten Mal wird Köslin in den historischen Urkunden in Pomern im Jahre 1214 erwähnt. Man beschrieb damals eine Siedlung unter dem Namen Cosauitz, die in der Nähe von Gollenberg gelegen war und die der Herzog Boguslaw II. als das Primärstanzeskolster in Bialoboki bei Trzeptow übergab. Nachdem das Kloster die Burg übernommen hatte, bauten die Mönche auf der heidnischen Kultstätte des Gollengberges eine Marienkapelle, die gleich eine bekannte Pilgerstätte war. Während Ausgrabungsarbeiten wurde an dieser Stelle eine große Begräbnisstätte gefunden. Die Begräbnisstätte besteht aus beinahe 250 Jahre lang (man hat dort nach Berechnungen mindestens 3.500 Verstorbenen beerdigt) bei der Wende des 15. zum 16. Jahrhundert. Als die Reformation in Pomern begann, erfolgte in dieser Zeit auf dem Gollenberg ein Niedergang der Kapelle, die abgerissen wurde. Danach wurde der Bischof von Cammin – Wilhelm zum Besitzer von Köslin, der die Burg im Jahre 1248 von dem Herzog Barnim II. gekauft hatte. Die günstige Lage an dem Handesweg Lubek – Stetin – Danzig war der weiteren Entwicklung der Burg förderlich. Am 23. Mai 1266 der Camminer Bischof – Hermann von Gleichen verleiht Köslin die Stadtrechte nach Lübecker Art. Den Aufbau einer neuen Stadt vertraute er den deutschen Ansettler Markward und Hartmann an. Später wurde die beiden Vögte der Stadt und führten Aufsicht über den Stadtrat im Namen des Lehnherrn. Um die Wende des 13. zum 14. Jahrhundert wurde die Stadt befestigt. Damals wurden auch Festungsmauern aufgeführt. Sie waren über 1.600 Meter lang und bis 7 Meter hoch. Im 14. Jahrhundert zählte schon die Stadt zu den meist reicheren in Pomern. Das konnte sie der günstigen Lage an Handeswegen und vor allem dem Meer verdanken. Der Jammersee war noch in dieser Epoche ein Seebad. Man baute Schiffe in der Stadt und sie wurden danach auf Kufen an die Meeresküste transportiert. Schließlich verlor die Burg eine Verbindung mit der Ostsee im 17. Jahrhundert, weil ein Priel zwischen dem Jammersee und der Ostsee mit Schlamm verstopft wurde, was dann eine weitere Entwicklung des Seehandels unterbrach. Ganz entscheidend für Bürgerschaft in Köslin war die Einführung von Protestantismus in Westpreußen im Jahre 1534. Die Reformation wurde am 16. Juli 1531 durch den Auftritt des luther Predigers Nikolaus Klein aus Lübeck in der Marienkirche ausgedrückt. Der neue Glaube nahm für sich immer mehr Anhänger zwischen den Koshalinern. Schließlich führte das pomersche Parlament in Treptow die Lehre von Martin Luther als die einzig geltende Religion in Westpreußen ein. Im Jahre 1592 wurde die Marienkapelle auf dem Gollenberg abgerissen. In der Stadt wurde das Zisterzienserkloster geschlossen und an dieser Stelle begann der evangelische Bischof von Cammin – Herzog Johannes Friedrich – im Jahre 1568 mit dem Bau eines Schlosses. Seit diesem Moment bis zum Jahre 1648 erfüllte Köslin die Rolle einer Residenzstadt der Bischöfe von Cammin. Die größten Zerstörungen in Köslin wurden von dem Dreißigjährigen Krieg verursacht. Im Jahre 1627 marschierten in die Stadt kaiserliche Truppen unter der Führung des Barons Finlühens ein. Nach zehn Jahren besetzten Köslin Schweden unter der Führung des Feldmarschalls Baner. Im Jahre 1675 kamen die Schweden ein zweites Mal und diesmal während des schwedisch-brandenburgischen Krieges.

KOSZALIN'S HISTORY For approximately 1,000 years Koszalin's history has been intertwined with the history of Western Pomerania. During that time it had close links with the Piast dynasty, Poland and the Gryfici Dukes, who from the twelfth century were the vassals of the Polish Kings. In the ninth century, there was a wooden building on Chełmska Góra. The hill overlooking Koszalin was probably Slavic in origin and this structure there were ceremonial hearths used during pagan religious ceremonies. At this time Koszalin was developing into a small town, whose main occupation was serving the needs of the people who visited the pagan religious center on Chełmska Góra. Koszalin was governed during this period by the son of Prince Sławek, the Gryfici Duke. Koszalin was one of the Pomeranian towns conquered by Bolesław the Wrymouthed (so called because of his lop-sided mouth) during his Pomeranian campaign in 1107. Western Pomerania was in those days under the rule of the Gryfici Dukes. Koszalin was first written of when it was endowed to the Norbertine monastery in Bialoboki near Trzebiatów by Duke Bogusław II. in Pomeranian sources in 1214. At that time it was called Cosauitz and was reconstructed and its structure there in the twentieth century under the supervision of the City Council in the name of and on behalf of the city's owner. A castle was built in Koszalin during the thirteenth century and at the same time the city's walls were built, 1,600 metres in length and 7 metres high. In the fourteenth century Koszalin became one of the richest towns in Pomerania. Koszalin's development was helped by its advantageous location on the major trading route that ran from Lubek to Szczecin and then on to Gdańsk. It's development was also helped by the fact that lake Jamno was connected to the sea and had a harbor. Ships were built in Koszalin and were transported, a short distance, overland to lake Jamno. It was not until the seventeenth century that Koszalin's connection to the Baltic was closed, when the channel between the Baltic and lake Jamno finally silted up. This finished Koszalin's sea trade. A critical influence on the life of the inhabitants of Koszalin was the Protestant Reformation. A form of Protestantism was adopted as the state religion in Western Pomerania in 1534. The movement started with a sermon delivered by a Lutheran preacher, Nicholas Klein from Lübeck, held at St. Mary's Church. The faith won more and more followers in the city. Soon the Pomeranian Parliament in Trzebiatów took the teaching of Luther as the compulsory religion of all Pomeranians. St. Mary's chapel on Chełmska Góra was burnt and demolished in 1592. The Koszalin Cistercian Nuns' Convent was abandoned and in it's place, the Evangelical Bishop of Kamień, Duke Johann Friedrich, started building a castle. From that time, Koszalin was the Bishop of Kamień's residence. Koszalin was very badly damaged during the Thirty Years War and fell into decline because of that. In 1627 the Emperor's army under the command of Baron Finlühens entered the city. In 1637 Koszalin was invaded by another army; this time it was a Swedish army under the command of General Baner. The Swedes took the city for a second time in 1675 during the Swedish-Brandenburg War. The affiliation of Western Pomerania as part of the Brandenburg-Prussian State in 1648, opened a new chapter in the city's history. Koszalin was ruled directly by the Elector of Brandenburg, who in 1701 became the King of Prussia. Koszalin's

elektoira brandenburskiego, od 1701 r. - króla Prus. Samoznał miejski rozwiazano, a władze miejskie (nominowane) podporządkowano organom państwowym. Większość ówczesnej zabudowy miasta uległa zniszczeniu w 1718 r., w czasie najdłuższego w dziejach Koszalina pożaru. Zwywł pochłonął ponad 23 domów, zamek i tawernę z koszalinem. Oprócz Kościoła Mariackiego oszwały wówczas bramy miejskie i czcące domów przy murach. Król Fryderyk Wilhelm I, głównie z powodu stacjonowania w mieście garnizonu, postanowił odbudować miasto. W XIX w. nastąpił ponowny jego rozwój. Wprowadzona w 1816 r. reforma administracyjna, wyniosła Koszalin do rangi stolicy powiatu, w której ślad weszło 10 powiatów. W latach 1829-1835 Koszalin połączyły drogi biegi ze Szczecinem i Gdańskiem. Równoległe powstawały połączenia kolejowe ze Stargardem, Gdańskiem i Kolobrzegiem. Wczesniej koszalinie podlegały dyktaniami powiaty pomorskie. W tym okresie powstały obecną budynę Poczty Głównej przy placu Wolności, wówczas pierwszy obiekt na nowo założonym przedmieściu im. Fryderyka Wilhelma. XIX wiek powłoka XX w. były czasem głębokich zmian cywilizacyjnych. Wzrost liczby mieszczaków przyspieszył rozwój miasta, rozszerano niemal w całości mur miejski i bramy. W 1862 r. oddano do użytku gazociąg w Koszalinie, w 1910 r. mieszczaki mieli światło elektryczne. Rok później od dworca do szpitala jeździła tramwaj. W 1915 i 16 tramwajowa doprowadzono do Mielnia. Zbudowano również nową sieć kanalizacyjną i wodociagową. Kryzys nastąpił w okresie międzywojennym. W jego szczytowym momencie (1932-1933) stan bezrobocia w mieście wynosił trzy tysiące osób. Przeszło 1/4 ludności żyła z zasiłków dla bezrobotnych. Owyższenie gospodarcze nastąpiło po 1933 r. kiedy do władzy doszedł Hitler. Wówczas nastąpił nawiązanie dotacji państwowych, zwązanych z przynależnością do wojny. Czas II wojny światowej przebiegał na Pomorze w miarę spokojnie, aż do 1945 r. 4-go marca 1945 r. oddziały pancernie armii radzieckiej gen. Panfilowa zdobyły Koszalin. Miasto zostało zniszczone podczas tej operacji w 40%, mimo, że wojska niemieckie oddaly go prawie bez walki. Organizację i rozwój lokowanego miasta powierzył kolonistom niemieckim Markwardowi i Hartmannowi. Obaj zostali wojakami miejskimi, sprawując w imieniu właściciela nadzór nad radą miejską. Grodem warownym stało się miasto w przełomie XIII-XIV w. Wamieszczone były mury obronne o długości ponad 1600 m i wysokich nawet do 7 metrów. W XIV w. miasto stało się jednym z najbogatszych na Pomorze. Zauważczono to korzystnym położeniem na szlakach handlowych, a przede wszystkim bliskości morza. Jezioro Jamno w tej epoce było jezuzem zatkniętym. Słuski budowano w murach grodu i transportowano na płozach nad morski brzeg. Ostatecznie miasto straciło związek z Bałtykiem w XVII w. Stało się to z powodu zamknięcia przemyku między morzem a obecnym jeziorem Jamno. Przeważało to przyrodniczo i ekonomicznie. Przełomowym momentem w życiu Koszalina, było przyjeździe na Pomorze Zachodnie protestantyzmu w 1534 r. Ruch ten rozpozyczył, który w szczególności wyemigrowali w koscielni Mariackim luteranckiego kaznodziei Mikołaja Kleina z Lubeki. Nowy wianiec zdobywał w mieście coraz więcej zwolenników. W końcu sejm pomorski w Trzebiatowie uchwalił je jako religie obowiązującą. W 1592 r. rozstrzano Kaplicę Maryną na Górze Chełmskiej. W samym mieście opuszczal koszalin cysterek, a ksiądz Jan Fryderyk, ewangelicki biskup kamiński, na jego miejscu rozpoczął budowę zamku. Odtąd, aż do 1648 r., Koszalin spełniał funkcję rezydencji biskupów kamińskich. Największe zniszczenia i upadek przyniosła Koszalinowi wojna trzydziestoletnia (1618-1648). W 1627 r. do miasta wkroczyli wojska cesarskie pod dowództwem barona Finlühena. 10 lat później Koszalin zajęły kolejne wojska – tym razem oddziały szwedzkie feldmarszałka Banera. Po raz drugi Szwedzi zjawili się w mieście w 1675 r. w czasie wojny szwedzko-brandenburskiej. Przywłażczając Pomorza Zachodniego do państwa brandenbursko-pruskiego (od 1648 r.) owerali nowy rozdział dziejów miasta. Koszalin poddało bezpodległej władzy

Die Zugehörigkeit Westpreußens zum brandenburgisch-preussischen Staat seit dem Jahre 1648 eröffnete ein neues Kapitel in der Geschichte der Stadt. Köslin wurde damals direkt der Macht des Kurfürsten von Brandenburg und ab 1701 des Königs von Preußen untergeordnet. Die Selbstverwaltung der Stadt wurde aufgelöst und die Stadtbehörden (die ernannt wurden) wurden den staatlichen Organen unterstellt. Die damalige Stadtbauung wurde meistens im Jahre 1718 während des größten Brandes in der Stadt zerstört. Über 23 Häuser und dazu noch das Schloß und das Rathaus mit der gesamten Bausammlung wurden verbrannt. Nur die Marienkirche und ein Teil der Häuser in der Nähe der Stadtmauern blieben verschont. Der König Friedrich Wilhelm I. entschied in Anbetracht dessen, daß die Stadt eine Garnison beherbergen, sie wieder auszubauen. Im 19. Jahrhundert folgte wieder eine rasche Entwicklung der Stadt. Dank der im Jahre 1816 durchgeführten preussischen Verwaltungsreform wurde Köslin zur Hauptstadt eines Regierungsbezirkes, wo 10 Kreise des örtlichen Westpreußens eingegliedert wurden. Die Stadt wurde über Schoterstrassen in den Jahren 1829-1835 mit Stettin und Danzig verbunden. Gleichzeitig entstanden Eisenbahnverbindungen mit Stargard, Danzig und Kolberg. Früher nah reisten die Kösliner mit den Füllkarren der pomerschen Post. In dieser Zeit wurde das heutige Hauptgebäude beim Treptowplatz gebaut, das damals das erste Amt in der angelegten Verwaltung unter dem Namen Friedrich Wilhelm war. Im 19. Jahrhundert und die erste Hälfte des 20. Jahrhunderts waren die Zeiten der gründlichen Zivilisationsveränderungen. Das Anwachen der Bevölkerungszahl beschleunigte den Ausbau der Stadt. Die Stadtmauern alle Stadttore wurden fast völlig abgerissen. Im Jahre 1962 wurden die städtischen Gaswerke gegründet. Im Jahre 1910 hatten schon die Koszalin elektrisches Licht. Ein Jahr später wurde die Straßenbahnverbindung auf der Strecke Bahnhof-Krankenhaus eröffnet. Seit dem Jahre 1915 verbande die Straßenbahnlinie die Stadt mit Großhofen an der Ostsee. Ein neuer Schiffsverkehr wurde wieder aufgenommen. In der Zwischenkriegszeit trat eine Krise ein. Über ein Fünftel der Bevölkerung lebte damals von der Arbeitslosigkeit. Die Wirtschaft der Stadt wurde in der Stadt ziemlich ruhig bis zum Jahre 1945. Am 4. März 1945 wurde Köslin durch Panzertruppen der Roten Armee unter der Führung Generals Panfilow erobert. Die Stadt wurde zu 40% zerstört, obwohl sie deutsche Truppen fast ohne Schuß verlor. Ab dem Monat begann der Zerstörer der polnischen Besatzung in Köslin. Die deutsche Bevölkerung ca. 15.000 Menschen, wurde bis zum Ende des Jahres 1946 nach Deutschland ungesiedelt. Das Potsdamer Abkommen erkannte die westlichen Gebiete Polen zu. Für Köslin begann ein neues Kapitel in der Geschichte der Stadt. Schließlich verlor die Burg eine Verbindung mit der Ostsee im 17. Jahrhundert, weil ein Priel zwischen dem Jammersee und der Ostsee mit Schlamm verstopft wurde, was dann eine weitere Entwicklung des Seehandels unterbrach. Ganz entscheidend für Bürgerschaft in Köslin war die Einführung von Protestantismus in Westpreußen im Jahre 1534. Die Reformation wurde am 16. Juli 1531 durch den Auftritt des luther Predigers Nikolaus Klein aus Lübeck in der Marienkirche ausgedrückt. Der neue Glaube nahm für sich immer mehr Anhänger zwischen den Koshalinern. Schließlich führte das pomersche Parlament in Treptow die Lehre von Martin Luther als die einzig geltende Religion in Westpreußen ein. Im Jahre 1592 wurde die Marienkapelle auf dem Gollenberg abgerissen. In der Stadt wurde das Zisterzienserkloster geschlossen und an dieser Stelle begann der evangelische Bischof von Cammin – Herzog Johannes Friedrich – im Jahre 1568 mit dem Bau eines Schlosses. Seit diesem Moment bis zum Jahre 1648 erfüllte Köslin die Rolle einer Residenzstadt der Bischöfe von Cammin. Die größten Zerstörungen in Köslin wurden von dem Dreißigjährigen Krieg verursacht. Im Jahre 1627 marschierten in die Stadt kaiserliche Truppen unter der Führung des Barons Finlühens ein. Nach zehn Jahren besetzten Köslin Schweden unter der Führung des Feldmarschalls Baner. Im Jahre 1675 kamen die Schweden ein zweites Mal und diesmal während des schwedisch-brandenburgischen Krieges.

municipal self-rule was ended and the elected city authorities were made subordinate to the central authority of the Brandenburg-Prussian State. In 1718 the biggest fire in the history of Koszalin destroyed over two thirds of all the houses, the castle and the Town Hall with the Schweder Library. However St. Mary's Church, the city gates and some buildings by the city wall were left intact. Because of the city's strategic position King Friedrich Wilhelm I decided to rebuild it and re-garrison it. Koszalin was re-developed in the nineteenth century. The national administration returned to Koszalin the administrative capital of it's own region, the region was composed-of ten districts. From 1829-1835 parallel roads were built to link Koszalin with Szczecin and Gdańsk. Lad down surfaced to the roads were railway tracks connecting Koszalin with Stargard, Gulsh and Gdańsk and Kolobrzeg. This improved the comfort and the quality of the transport options open to the inhabitants of Koszalin. In the newly established Friedrich Wilhelm square (now Freedom Square) the first building to be constructed was the new Post Office. The nineteenth and twentieth centuries were times of great changes throughout the world and great changes occurred in Koszalin as well. The city's population increase accelerated and because of this increase in population the city walls were almost totally demolished and the gates were removed. You can still see parts of the walls in the city nowadays. In 1862 the municipal gas-works were opened. In 1910 electric light was brought to the city. The following year trams were running along chapel became a popular place of pilgrimage. Dams were built in 1915 to Melno in the nearby sea-side resort. During this period the city was provided with new sewerage and water supply systems. The Great Depression between the First World War and the Second World War hit Koszalin in 1932-33 three thousand people were unemployed and over 1/4 of the city's population was on the dole. On the 4th of March 1945 the Soviet tank divisions of General Panfilow captured the city. The city was destroyed even though the Germans had not defended it. From the 10th of May 1945 Polish settlers started arriving. The Germans inhabitants, mostly about 15,000 people, were expelled before the end of 1946. The Potsdam Conference, on the second of August 1945, confirmed that the western lands be assigned to Poland. A new Polish chapter of Koszalin's history began.

ZABYTKI CIEKAWE MIEJSCA Góra Chełmska z wieżą widokową – najwyższym szczytem Masywu Góry Chełmskiej jest Krzyżanka o wysokości 136,2 m n.p.m. Na szczycie zlokalizowana jest Sanktuarium Matki Bożej Trzykrólowej oraz wieża widokowa o wysokości 31,5 m. Po wejściu na szczyt widać można zobaczyć panoramę miasta i okolic, aż po Bałtyk. Koszalińska Kolej Wąskotorowa – kolej, która została uruchomiona w 1898 r. – 10 zdalna z najstarszymi stacjami Koszalina. Kursuje na trasie Koszalin - Szczecin i Koszalin-Rosnowo. W Rosnowie można skorzystać z plaży, słonecznej plenerowicy, ogniska i placu zabaw dla dzieci. Jezioro Jamno – zrekonstruowana XIX-wieczna zagroda pozwala pozwoli znieślić się w czasie i ponownie unikatową kulturą jamnarską. Skansen złożony z zespołu budynków: chaty zabudowanej na podstawie oryginalnych planów i przy użyciu autentycznych materiałów oraz nowoczesnego stoiska z pracownią ceramicy. Zagroda Jamnomska – zbudowana w latach 1910-1911, w której mieszczaki mieli światło elektryczne. Rok później od dworca do szpitala jeździła tramwaj. W 1915 i 16 tramwajowa doprowadzono do Mielnia. Zbudowano również nową sieć kanalizacyjną i wodociagową. Kryzys nastąpił w okresie międzywojennym. W jego szczytowym momencie (1932-1933) stan bezrobocia w mieście wynosił trzy tysiące osób. Przeszło 1/4 ludności żyła z zasiłków dla bezrobotnych. Owyższenie gospodarcze nastąpiło po 1933 r. kiedy do władzy doszedł Hitler. Wówczas nastąpił nawiązanie dotacji państwowych, zwązanych z przynależnością do wojny. Czas II wojny światowej przebiegał na Pomorze w miarę spokojnie, aż do 1945 r. 4-go marca 1945 r. oddziały pancernie armii radzieckiej gen. Panfilowa zdobyły Koszalin. Miasto zostało zniszczone podczas tej operacji w 40%, mimo, że wojska niemieckie oddaly go prawie bez walki. Organizację i rozwój lokowanego miasta powierzył kolonistom niemieckim Markwardowi i Hartmannowi. Obaj zostali wojakami miejskimi, sprawując w imieniu właściciela nadzór nad radą miejską. Grodem warownym stało się miasto w przełomie XIII-XIV w. Wamieszczone były mury obronne o długości ponad 1600 m i wysokich nawet do 7 metrów. W XIV w. miasto stało się jednym z najbogatszych na Pomorze. Zauważczono to korzystnym położeniem na szlakach handlowych, a przede wszystkim bliskości morza. Jezioro Jamno w tej epoce było jezuzem zatkniętym. Słuski budowano w murach grodu i transportowano na płozach nad morski brzeg. Ostatecznie miasto straciło związek z Bałtykiem w XVII w. Stało się to z powodu zamknięcia przemyku między morzem a obecnym jeziorem Jamno. Przeważało to przyrodniczo i ekonomicznie. Przełomowym momentem w życiu Koszalina, było przyjeździe na Pomorze Zachodnie protestantyzmu w 1534 r. Ruch ten rozpozyczył, który w szczególności wyemigrowali w koscielni Mariackim luteranckiego kaznodziei Mikołaja Kleina z Lubeki. Nowy wianiec zdobywał w mieście coraz więcej zwolenników. W końcu sejm pomorski w Trzebiatowie uchwalił je jako religie obowiązującą. W 1592 r. rozstrzano Kaplicę Maryną na Górze Chełmskiej. W samym mieście opuszczal koszalin cysterek, a ksiądz Jan Fryderyk, ewangelicki biskup kamiński, na jego miejscu rozpoczął budowę zamku. Odtąd, aż do 1648 r., Koszalin spełniał funkcję rezydencji biskupów kamińskich. Największe zniszczenia i upadek przyniosła Koszalinowi wojna trzydziestoletnia (1618-1648). W 1627 r. do miasta wkroczyli wojska cesarskie pod dowództwem barona Finlühena. 10 lat później Koszalin zajęły kolejne wojska – tym razem oddziały szwedzkie feldmarszałka Banera. Po raz drugi Szwedzi zjawili się w mieście w 1675 r. w czasie wojny szwedzko-brandenburskiej. Przywłażczając Pomorza Zachodniego do państwa brandenbursko-pruskiego (od 1648 r.) owerali nowy rozdział dziejów miasta. Koszalin poddało bezpodległej władzy

Kościół pw. Matki Boskiej Różańcowej w Jamnie - gotycki kościół na ostieju Jamno jest jednym z najstarszych i najcenniejszych zabytków w Koszalinie. W 1278 roku istniał w Jamnie kościół, który został przekazany w dokumencie fundacyjnym pod opiekę Koszalińskiego Cyryliusza Cysterskiej i przebudowany został w 1733 roku, w XIX wieku. Posiada liczne fragmenty barokowego wyposażenia z XVIII wieku (ambona, chrzcielnica). Kosciół pw. Matki Boskiej Różańcowej w Jamnie - gotycki kościół na ostieju Jamno jest jednym z najstarszych i najcenniejszych zabytków w Koszalinie. W 1278 roku istniał w Jamnie kościół, który został przekazany w dokumencie fundacyjnym pod opiekę Koszalińskiego Cyryliusza Cysterskiej i przebudowany został w 1733 roku, w XIX wieku. Posiada liczne fragmenty barokowego wyposażenia z XVIII wieku (ambona, chrzcielnica). Informacje Wazne Informacje Wazne Important information / Wazne informacje / Informations importantes Pogotowie Ratunkowe - tel. 999 Policja - tel. 997 Straz Pożarna - tel. 998 Straz Miejska - tel. 996 Jednostki Numer Alarmowy - tel. 112 Komenda Miejska Policji - ul. Słowackiego 11 - tel. 47 784 10 05 I Komisariat Policji - ul. Słowackiego 11 - tel. 47 784 10 02 II Komisariat Policji - ul. Kałuska 24 - tel. 47 784 11 03 SZPIJALE Hospitais / Krankenheuser / Hôpitaux Szpital Wojewódski - ul. Chałubińskiego 7 - tel. 94 348 84 00 Poliklinika - ul. Szpitalna 2 - tel. 94 347 16 00 Teoptyczny Szpital Grzywny i Chorób Płuc - ul. Nipodległości 44-48 - tel. 94 340 97 30 Prywatny Szpital Psychiatriczny - ul. Szaryńska 9, tel. 94 712 55 55 Prychidnie Specjalizowane - ul. Chałubińskiego 7 - tel. 94 343 94 00 Pogotowie Ratunkowe - ul. Kościuszka 5 - tel. 94 347 43 43, tel. 999 Pomoc Doradcza - tel. 94 348 84 00 Dom Pomocy Społecznej "Zielony Taras" - ul. Teligi 4 - tel. 94 717 08 90 Hospicjum im. św. M. Kolbe - ul. Zdobychów Wzhu Pomorskiego 80 - tel. 94 340 36 96 Wazniejsze Instytucje Principal offices / Wazniejsze Bureaux / Bureaux publiques importants Urząd Miejski w Koszalinie - Rynek Staromiejski 6-7 - tel. 94 348 80 00 Starostwo Powiatowe - ul. Racławicka 13 - tel. 94 714 01 89 Biuro Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego Biuro Zamiejscowe w Koszalinie - ul. Monte Cassino 2 - tel. 94 317 74 00 Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie Delegatura w Koszalinie - ul. Andrzeja 34 - tel. 94 342 82 41 Instytut Pamięci Narodowej oddział w Koszalinie - ul. Andrzeja 34 - tel. 94 342 85 02 I Urząd Starostwa - ul. Przemysłowa 13 - tel. 94 345 95 00 II Urząd Starostwa - ul. Wolności 15 - tel. 94 347 75 00 Urząd Kontrolni Starostwa - ul. Zyciewicza 140 - tel. 94 347 58 00 Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Koszalinie 3-5 - tel. 94 317 01 00 Oddział Celný - ul. Przemysłowa 3 - tel. 94 341 60 19 Sąd Okręgowý - ul. Waryńskiego 7 - tel. 94 342 88 71 Sąd Rejonowy - ul. Andrzeja 34 - tel. 94 317 02 21 Sąd Wojewódzki Urząd Pracy - ul. Słowackiego 15A - tel. 94 344 50 33 Powiatowy Urząd Pracy - ul. Racławicka 13 - tel. 94 345 97 50 Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - ul. Zyciewicza 136, tel. 94 342 40 85 Prokuratura Okręgowá - ul. Andrzeja 34A - tel. 94 342 86 89 Prokuratura Rejonowa - ul. Racławicka 107 - tel. 94 345 19 10 Archiwum Państwowe - ul. Szkolowskiej-Curie 2 - tel. 94 317 03 60 Urząd Statystyczny - Oddział w Koszalinie, ul. Monte Cassino 4 - tel. 94 347 63 00 Centrum Bieżące - ul. Zyciewicza 42 - tel. 94 347 71 72 Pałac Międzyzrózy - ul. Bogusława II 2 - tel. 94 348 60 00 The nineteenth and twentieth centuries were times of great changes throughout the world and great changes occurred in Koszalin as well. The city's population increase accelerated and because of this increase in population the city walls were almost totally demolished and the gates were removed. You can still see parts of the walls in the city nowadays. In 1862 the municipal gas-works were opened. In 1910 electric light was brought to the city. The following year trams were running along chapel became a popular place of pilgrimage. Dams were built in 1915 to Melno in the nearby sea-side resort. During this period the city was provided with new sewerage and water supply systems. The Great Depression between the First World War and the Second World War hit Koszalin in 1932-33 three thousand people were unemployed and over 1/4 of the city's population was on the dole. On the 4th of March 1945 the Soviet tank divisions of General Panfilow captured the city. The city was destroyed even though the Germans had not defended it. From the 10th of May 1945 Polish settlers started arriving. The Germans inhabitants, mostly about 15,000 people, were expelled before the end of 1946. The Potsdam Conference, on the second of August 1945, confirmed that the western lands be assigned to Poland. A new Polish chapter of Koszalin's history began.

Instytut Pamięci Narodowej oddział w Koszalinie - ul. Andrzeja 34 - tel. 94 342 85 02 I Urząd Starostwa - ul. Przemysłowa 13 - tel. 94 345 95 00 II Urząd Starostwa - ul. Wolności 15 - tel. 94 347 75 00 Urząd Kontrolni Starostwa - ul. Zyciewicza 140 - tel. 94 347 58 00 Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Koszalinie 3-5 - tel. 94 317 01 00 Oddział Celný - ul. Przemysłowa 3 - tel. 94 341 60 19 Sąd Okręgowý - ul. Waryńskiego 7 - tel. 94 342 88 71 Sąd Rejonowy - ul. Andrzeja 34 - tel. 94 317 02 21 Sąd Wojewódzki Urząd Pracy - ul. Słowackiego 15A - tel. 94 344 50 33 Powiatowy Urząd Pracy - ul. Racławicka 13 - tel. 94 345 97 50 Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - ul. Zyciewicza 136, tel. 94 342 40 85 Prokuratura Okręgowá - ul. Andrzeja 34A - tel. 94 342 86 89 Prokuratura Rejonowa - ul. Racławicka 107 - tel. 94 345 19 10 Archiwum Państwowe - ul. Szkolowskiej-Curie 2 - tel. 94 317 03 60 Urząd Statystyczny - Oddział w Koszalinie, ul. Monte Cassino 4 - tel. 94 347 63 00 Centrum Bieżące - ul. Zyciewicza 42 - tel. 94 347 71 72 Pałac Międzyzrózy - ul. Bogusława II 2 - tel. 94 348 60 00 The nineteenth and twentieth centuries were times of great changes throughout the world and great changes occurred in Koszalin as well. The city's population increase accelerated and because of this increase in population the city walls were almost totally demolished and the gates were removed. You can still see parts of the walls in the city nowadays. In 1862 the municipal gas-works were opened. In 1910 electric light was brought to the city. The following year trams were running along chapel became a popular place of pilgrimage. Dams were built in 1915 to Melno in the nearby sea-side resort. During this period the city was provided with new sewerage and water supply systems. The Great Depression between the First World War and the Second World War hit Koszalin in 1932-33 three thousand people were unemployed and over 1/4 of the city's population was on the dole. On the 4th of March 1945 the Soviet tank divisions of General Panfilow captured the city. The city was destroyed even though the Germans had not defended it. From the 10th of May 1945 Polish settlers started arriving. The Germans inhabitants, mostly about 15,000 people, were expelled before the end of 1946. The Potsdam Conference, on the second of August 1945, confirmed that the western lands be assigned to Poland. A new Polish chapter of Koszalin's history began.

Muzeum w Koszalinie - ul. Miłczyńska 37-39 - tel. 94 343 20 10 Kina Cienias - Kinos - Cineemas Kryterium - ul. Zyciewicza 105 - tel. 94 347 57 37 Multifunk - ul. Padewskiego 11 - tel. 94 342 83 10 Artysta (kino klatka) - ul. Piastowska 24 - tel. 94 347 57 53 Teatr Varyete - ul. Moroka 9 - tel. 94 341 04 95 Teatr Miejski Adria - ul. Grunwaldzka 8A-10, tel. +48 889 556 236 Muzeum w Koszalinie - ul. Miłczyńska 37-39 - tel. 94 343 20 10 Kina Cienias - Kinos - Cineemas Kryterium - ul. Zyciewicza 105 - tel. 94 347 57 37 Multifunk - ul. Padewskiego 11 - tel. 94 342 83 10 Artysta (kino klatka) - ul. Piastowska 24 - tel. 94 347 57 53 Teatr Varyete - ul. Moroka 9 - tel. 94 341 04 95 Teatr Miejski Adria - ul. Grunwaldzka 8A-10, tel. +48 889 556 236 Muzeum w Koszalinie - ul. Miłczyńska 37-39 - tel. 94 343 20 10 Kina Cienias - Kinos - Cineemas Kryterium - ul. Zyciewicza 105 - tel. 94 347 57 37 Multifunk - ul. Padewskiego 11 - tel. 94 342 83 10 Artysta (kino klatka) - ul. Piastowska 24 - tel. 94 347 57 53 Teatr Varyete - ul. Moroka 9 - tel. 94 341 04 95 Teatr Miejski Adria - ul. Grunwaldzka 8A-10, tel. +48 889 556 236 Muzeum w Koszalinie - ul. Miłczyńska 37-39 - tel. 94 343 20 10 Kina Cienias - Kinos - Cineemas Kryterium - ul. Zyciewicza 105 - tel. 94 347 57 37 Multifunk - ul. Padewskiego 11 - tel. 94 342 83 10 Artysta (kino klatka) - ul. Piastowska 24 - tel. 94 347 57 53 Teatr Varyete - ul. Moroka 9 - tel. 94 341 04 95 Teatr Miejski Adria - ul. Grunwaldzka 8A-10, tel. +48 889 556 236 Muzeum w Koszalinie - ul. Miłczyńska 37-39 - tel. 94 343 20 10 Kina Cienias - Kinos - Cineemas Kryterium - ul. Zyciewicza 105 - tel. 94 347 57 37 Multifunk - ul. Padewskiego 11 - tel. 94 342 83 10 Artysta (kino klatka) - ul. Piastowska 24 - tel. 94 347 57 53 Teatr Varyete - ul. Moroka 9 - tel. 94 341 04 95 Teatr Miejski Adria - ul. Grunwaldzka 8A-10, tel. +48 889 556 236 Muzeum w Koszalinie - ul. Miłczyńska 37-39 - tel. 94 343 20 10 Kina Cienias - Kinos - Cineemas Kryterium - ul. Zyciewicza 105 - tel. 94 347 57 37 Multifunk - ul. Padewskiego 11 - tel. 94 342 83 10 Artysta (kino klatka) - ul. Piastowska 24 - tel. 94 347 57 53 Teatr Varyete - ul. Moroka 9 - tel. 94 341 04 95 Teatr Miejski Adria - ul. Grunwaldzka 8A-10, tel. +48 889 556 236 Muzeum w Koszalinie - ul. Miłczyńska 37-39 - tel. 94 343 20 10 Kina Cienias - Kinos - Cineemas Kryterium - ul. Zyciewicza 105 - tel. 94 347 57 37 Multifunk - ul. Padewskiego 11 - tel. 94 342 83 10 Artysta (kino klatka) - ul. Piastowska 24 - tel. 94 347 57 53 Teatr Varyete - ul. Moroka 9 - tel. 94 341 04 95 Teatr Miejski Adria - ul. Grunwaldzka 8A-10, tel. +48 889 556 236 Muzeum w Koszalinie - ul. Miłczyńska 37-39 - tel. 94 343 20 10 Kina Cienias - Kinos - Cineemas Kryterium - ul. Zyciewicza 105 - tel. 94 347 57 37 Multifunk - ul. Padewskiego 11 - tel. 94 342 83 10 Artysta (kino klatka) - ul. Piastowska 24 - tel. 94 347 57 53 Teatr Varyete - ul. Moroka 9 - tel. 94 341 04 95 Teatr Miejski Adria - ul. Grunwaldzka 8A-10, tel. +48 889 556 236 Muzeum w Koszalinie - ul. Miłczyńska 37-39 - tel. 94 343 20 10 Kina